

Dita Táborská – Musela jsem to napsat

Dita Táborská vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Pracovala externě pro Českou televizi a Český rozhlas, působila na politickém a tiskovém oddělení izraelského velvyslanectví a v roce 2009 vstoupila do služeb českého ministerstva zahraničních věcí. Je autorkou dvou úspěšných titulů – *Malinka* – na téma osvojení, a *Běsa*, což je sloučenina jmen dvojčat Běly a Sabiny vyrůstajících jen s matkou v šedivé době 80. let. V jednom z rozhovorů řekla: „Mě u textů zajímá jediné, jak hbitě, mocně a trvanlivě chytanou za srdce.“ A její texty, mířící hluboce pod povrch málo frekventovaných sociálních témat, to dokážou.

Pokud vím, před vydáním vaší prvotiny Malinky jste vůbec nepsala. Ani „do šuplíku“. Co vašim knihám předcházelo? Nemám za sebou žádnou jinou publikační činnost, nejsem ani z literárního prostředí, ale samozřejmě jsem vždy psala s vášní a radostí a poměrně dost. I když spíše odborné, pracovní texty, nikdy předtím jsem se nepokusila o nějaký prozaický útvar. Ale hlavně – vždy jsem psala hodně dopisů, a dlouhých dopisů. Píšu si i s lidmi, se kterými se vídám, ale v běžném životním koloběhu nebývá nikdy dost času všechno vyjádřit. A samozřejmě přátelům do ciziny, kterých mám – vzhledem ke svým předchozím působením a tomu, že jsem strávila dost let v zahraničí – poměrně hodně. A s některými se skutečně ještě držíme té papírové podoby, dopisu do obálky. Ale s většinou si samozřejmě posíláme maily. **Kde v zahraničí jste strávila delší dobu?** Na jihu USA v Alabamě, nějaký čas jsem také studovala v New Yorku a pak v Madridu. Ale moje zásadní a nejdélejší zkušenost byl tříletý pobyt v Mongolsku, Ulánbátaru, kam mne dovedla práce na ministerstvu zahraničních věcí. Byla jsem tam i s manželem a v době, kdy jsme ještě byli bezdětní, což je zrovna pro to Mongolsko důležitý aspekt. S malými dětmi bych do toho asi nešla, to si přeci jen neumím představit. Ale právě proto jsme měli možnost tam i hodně cestovat. Spočítali jsme pak, že jsme dohromady cestovali po Mongolsku přes 60 dní. Také jsme odtud jezdili na Sibiř. Byla to pro nás velmi intimní zkušenost s velmi odlišnou kulturou a byla jsem tam šťastná.

Co pro vás je z Mongolska nezapomenutelné? Nemyslím jen přírodu, ale i lidi.

Je to pro mne země, kterou po své domovině znám asi nejlíp, což stále neznamená, že dostatečně. Ale jako taková je celá nezapomenutelná, prožili jsme tam toho opravdu hodně pro nás mimořádného. Pamatuji si na první den v polovině října, už asi osmnáct pod nulou. Šli jsme se projít přes obrovské Suchbátarovo náměstí v Ulánbátaru plné zmrazků. Šlo sota překlouzat, a říkali jsme si: Tak tady budeme žít tři roky! No a poslední den jsme zašli do blízkého guanzu /rychlé občerstvení/, dali jsme si pár bůdků /masové taštičky vařené v páře/ se sůte cě /solený mléčný čaj/ a nedovedli pochopit, že to tak strašně rychle uteklo. Není lehké mongolské duši, která má rozhodně dostatek času a prostoru, porozumět, ale stojí za to se o to pokusit.

Čerpala jste z těchto zkušeností nějak při psaní svých knih?

Nic podstatného. Mongolsko se sice v mé první knize Malinka mihne, ale to pro tu knihu nepovažuji za stěžejní. Je to součást určité opěrné kostry příběhu, na kterou je zavěšený, ale ta může být v podstatě jakákoli. Bylo to pro mne spíše osobní a profesní obohacení, ale psát bych si o tom netroufala. Pokud by to někomu zajímalo, tak mohu doporučit nedávnou knihu francouzského spisovatele lana Manooka Krutě časy a potom samozřejmě vynikající knihu Petry Hůlové Paměť mojí babičce.

Jak se stalo, že pražská autorka začne vydávat v brněnském nakladatelství?

Host je známá a velké nakladatelství. Když jsem dopsala Malinku, radila jsem se s jedinou přítelkyní, která je z tohoto oboru, a ta mi řekla: „Neboj, miř vysoko, napiš rovnou tam.“ Udělala jsem to bez jakýchkoli oficiálních formalit, vůbec jsem nevěděla, jak se taková kniha nakladateli nabízí. Pak jsem čekala, poměrně delší dobu. A nakladatelství se ozvalo, že text přijímá.

Takže to byl úspěch „na první dobrou“?

Pokud se bavíme čistě o vydání, tak se to tak dá říct, ale tím to celé teprve začíná. V Hostu jsem pak vydala také svůj druhý titul Běsa, kde se zabývám, podobně jako v první knize, tématem vztahu dvojčat – ale z jiného pohledu než v Malince. **Máte takovou vlastní rodinnou zkušenost?** Nechci mluvit o svých blízkých, ale dá se říci, že mám, i když sama nejsem z dvojčat. Ale tematika dvojčecího sepětí, ještě posíleného oproti běžnému sourozeneckému vztahu, mne hodně zajímá. A svým způsobem se objevuje už v Malince, kde rodina přijme dítě, a vzápětí se jim narodí dítě vlastní. Mezi oběma je věkový rozdíl pět měsíců, tedy méně, než by bylo biologicky možné. Vyrůstají spolu prakticky jako dvojčata. V případě toho přijatého dítěte jsou vazby jiné a sourozenecké je pro ně možná ještě důležitější, než vazba na náhradní rodiče. A to je moment, který mne mimořádně zajímá.

Co vás, do té doby bez literárních zkušeností, přimělo, právě beletrii se vyjádřit k tomuto tématu?

Pro mne to skutečně byla otázka zachování si zdravého rozumu – příběh Malky, který se mi začal najednou odvíjet v hlavě, byl naprosto strhující a neodbytný. Zkrátka nešlo to nenapsat a nezbáznit se. Víte, já si ale nemyslím, že by člověk musel mít umetenou cestu k tomu, aby rozpoznal svou vášeň. Obvykle stačí, když mu jeho blízcí alespoň příliš nebrání. Jsem přesvědčená, že většina lidí má nějaký výrazný talent, ale obvykle nemá potřebu s ním hned exhibovat. Ten moment vykročení do veřejného prostoru je velmi zajímavý a tam už podpora okolí může být stěžejní. Ale pořád je to především vlastní odhodlání a vlastně dost vysoká míra přesvědčení o nosnosti toho, s čím jdete na trh, a tu rozhodně nemá každý. Následně se spouště lidí dostane odmítnutí, což většinu odradí. Takže ve finále je jakýkoli artefakt především výsledkem určitého mentálního ustrojení spíše než talentu, který je vlastní spouště lidí. Tohle jsem důsledně pochopila až s Malinkou – bylo to pro mne natolik psychicky náročné, že hluboce smekám před všemi, pro které je jejich kreativní vyjádření jejich stěžejní profesí. Já bych na to rozhodně neměla, a to v žádném ohledu.

V obou vašich příbězích své hrdiny vystavujete problémům náhradní rodinné péče, pěstounství nebo peripetií matky samozvítěly a dalších souvislostí. Studovala jste kvůli tomu odbornou literaturu nebo je to spíše osobní fabulace?

Pokud jde o dvojčecí, tam jsem mnoho odborných textů asi nečerpala. Ale téma náhradní rodinné péče je pro mne dominantní a zajímá mne řadu let. Ačkoli nejsem profesionál, tak jsem za ty roky hodně přečetla a znám většinu organizací, které se touto problematikou zabývají. S náhradní rodinnou péčí mám osobní zkušenost a také znám mnoho rodin, které se pěstounství věnují. A v nich se téma sourozenecké velmi často diskutuje.

V beletrii se ale to téma moc neobjevuje. Myslíte si, že proto oba vaše tituly zaujaly čtenáře?

Pokud vím, tak v soudobé české literatuře byly napsány dvě knihy. Často zmiňovaný Rok kohouta pani Boučkové a pak vyšla, také v nakladatelství Host, knižka Anežka Viktorie Hanišové. Je zajímavé, že obě zpracovávají velice specifickou zkušenost adoptce romského dítěte bílou rodinou, což je úzkoprofilová záležitost, takových rodin je opravdu malé procento. Ale na téma adoptce nebo přijetí dítěte z etnicky nerodícího prostředí, kterých

je daleko víc, nevím, zda bylo něco vůbec napsáno. K tomu mě napadá, že na jedné besedě se čtenáři se strhla diskuze, zda je Malka většinového či romského etnika, protože je v knize se o tom nikde explicitně nehovoří. To mne zaujalo a potěšilo. **Jazyk vašich knih je velice košatý, vyjadřujete se barvitě, sytě, podrobně a vynalézavě. Text se zdá být velmi promyšlenou hrou nejen s myšlenkami, city a pocity, ale i se slovy. Říkám si, jak dlouho vám trvalo napsání jedné knihy?** Malinku jsem psala 10 měsíců, v říjnu 2016 jsem ji poslala do Hosta. Týž den jsem začala psát Běsu a její rukopis jsem odevzdala v červnu 2017. Psala jsem v každé volné chvíli, často ani ne po odstavcích, ale spíš po větách, samozřejmě hlavně v noci. Mám výhodu, že potřebuji méně spánku, než bývá běžné – stačí mi spát čtyři hodiny denně a pak se třeba jednou za čtrnáct dní trochu dospat.

Co sama ráda čtete? Třeba v létě, o prázdninách?

Snažím se mapovat českou současnou beletrii, nelze to ale zvládnout úplně. Naposledy jsem si přečetla Citiivého člověka od Jáchyma Topala, což mne mimořádně zaujalo. Ale momentálně čteme s dětmi hlavně dětskou literaturu. A pak mám knihy, ke kterým se vracím, a to jsou například tituly absurdního formátu. Třeba Michail Bulgakov nebo málo známý můj oblíbený autor Laurence Sterne britský spisovatel z 18. století, který již tehdy vydal román, označovaný za postmoderní. **Myslíte si, že další knihou vybočíte nějak jinam? Nebo se k tématu ještě nějak vrátíte?**

Upřímně řečeno, nevím, nyní ani žádnou knihu nechystám. Prožívám doma náročnou situaci, kdy se chystáme opět vyjet pracovně na čtyři roky s celou početnou rodinou do zahraničí. Jsem mentálně vyčerpaná prací a přípravou celého toho rodinného zázemí, takže si v tuto chvíli nedovedu představit, že bych se ke psaní vrátila. Ani se necítím spisovatelkou, spíš vášnivým čtenářem, ale neaspíruji ani na to se dokonale orientovat v knižním světě. Mám zkrátka jinou profesi, která mne naplňuje, a hodlám u ní setrvat.

Může být složitě žít delší dobu v zahraničí a pak se sem vracet. Uvažovala jste někdy o tom, že byste s rodinou trvale zakotvila někde jinde?

Ne, to mne nikdy nenapadlo. Ale mám toulavé boty, a tak se potřebuji jak vracet, tak i odjíždět. A vždy, když už začne být doba doma dlouhá, začnu toužit po změně.

Martina Fialková,
(foto L. Táborský)

Odblokujte své vnitrobloky

EKORUBRIKA

Při pohledu na satelitní snímek Prahy je krásné vidět, že je to město zelené. Jasně, Stromovka, Letenské sady, Prokopské údolí a celá řada sadů: Riegrovy, Čelakovského. Ale taky vnitrobloky. Ty ve staré zástavbě často skrývají nádherné staré stromy. Jsou zelenou oázu na dosah ruky. Stačí vykouknout z okna.

O Stromovku nebo Riegrovy sady se moc bát nemusíme. Nedokážu si představit směle, který by prosadil jejich zastavení. Zelené vnitrobloky ale pomalu mizí. Požirají je auta. Parkovací stání pro rezidenty i zaměstnance. Jasně, parkování v centru historického města je peklo všech pekél. A tak často krásné místo ustoupí asfaltu.

Jsou ale i lidé, kteří vnitrobloky brání,

pomáhají jim vdechnout nový život. Dát jim smysl, který bude místním lidem dělat radost. Musí ale místní lidé chtít. Oni bývají spoluvlastníci pozemku. Ale pokud chtějí, je jim pomoci. Barbora Týcová a Michal Křivohlávek ze spolku Bieno se věnují tomu, že lidem, které spojuje jeden vnitroblok či dvůr, pomáhají najít cestu, aby dané místo ožilo. Není to vždy jednoduché. Kdo někdy byl na schůzi vlastníků bytových jednotek, ví, jak náročné může být, najít shodu na třívlátní věci. V případě vnitrobloku se musí dohodnout lidé z různých domů. A co člověk, to názor. Ale i z toho se dá vykřesat idea, na které se všichni shodnou. Bára a Michal to umí. Výsledkem pak může být vnitroblok, který dělá lidem radost.

Martin Mach Ondřej / Ekolist.cz

Spotřebitelská poradna dTest

DOTAZ: Hledáme na letní prázdniny brigádu pro syna. Při hledání pracovních nabídek jsme se setkali s označeními jako HPP, DPP nebo DPČ. Co uvedené zkratky znamenají? Syn si chce hlavně vydělat co nejvíce peněz, aby mohl odjet na dovolenou.

ODPOVĚD: Zkratka HPP znamená hlavní pracovní poměr. Ten se zakládá pracovní smlouvou, jmenováním nebo volbou. Oproti tomu u letní brigády jde spíše o krátkodobou práci, která je zaměstnanci přidělována na základě dohody o pracovní činnosti (DPČ) nebo dohody o provedení práce (DPP). Dohodu o provedení práce lze uzavřít u jednoho zaměstnavatele až na 300 hodin za rok. Předmětem

je splnění jednotlivých pracovních úkolů. Výhodou DPP je, že nepřesáhne-li příjem vašeho syna 10 000 Kč za měsíc, odvede pouze daň z příjmu. V tomto ohledu může být DPP výhodnější než DPČ. U dohody o pracovní činnosti se odvádí pojistné na zdravotní a sociální pojištění již ve chvíli, kdy výdělek přesáhne 2500 Kč měsíčně. Výhodou DPČ naopak je, že ji lze uzavřít i na dobu delší než 300 hodin v roce. Na základě vašeho popisu předpokládáme, že pro syna bude nejvýhodnější DPP.

Kontaktovat můžete i poradenskou linku časopisu dTest – tel.: 299 149 009

Fotograf skla – Gabriel Urbánek

Výstava v Domě U Černé Matky Boží přináší více než 160 fotografií z let 1990 až 2018, které zachycují současné umělecké plastiky a design i historické poháry, vázy a další delikátní artefakty zhotovené mistry svého oboru. České sklo mělo vždy štěstí na fotografy. Každý z nich k tomuto materiálu přistupoval osobitě, ať již to byl Josef Sudek ve 30. letech či po roce 1945 Jindřich Brok, Jindřich Otto a další. Od konce 60. let si mezi touto elitou vybudoval nezasupitelnou pozici fotograf UPM v Praze Gabriel Urbánek. Na jeho snímcích obdivujeme práci se světlem, smysl pro kompozici, přesné i citlivé fotografické čtení. Bez Urbánkova působení by povědomí o české sklářské tvorbě bylo o mnohé ochuzeno a ohodnocení jejich kvalit by bezpochyby nebylo tak vysoké.

Výstava Sklo ve fotografii v Domě U Černé Matky Boží, do 21. 10. 2018

Letní scéna Harfa

Během prázdnin se můžete těšit na již 7. ročník divadelní přehlídky Letní scéna Harfa. Od 1. července do 2. září je pro diváky připraveno celkem 45 představení, ve kterých se představí celá řada známých hereckých osobností.

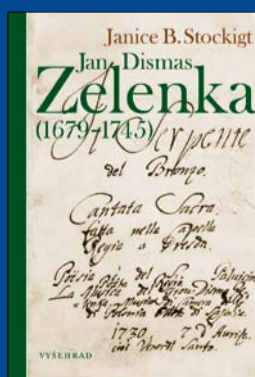
Premiérou letošního léta je bláznivá detektivní komedie Přítě ho zabiju sám! (Out of Order) z pera klasika situačních komedií Raye Cooneyho s Leošem Nohou, Lukášem Langmajerem a Michaelou Kuklovou v hlavních rolích. Co vše se může stát, když si významný britský politik dá místo jednání ve sněmovně dostaveníčko se svou milenkou v luxusním pokoji v hotelu Westminster, se dozvíte na Letní scéně Harfa. Chybět nebude ani řada úspěšných titulů z předchozích let: Natěrač, Caveman, Liga proti nevěře, komedie s Josefem Dvořákem, Petrem Nárožným a mnoho dalších představení. I letos máme připravenu „mokrou variantu“ – v případě nepříznivého počasí se představení přesouvají do nedalekého Divadla Gong. **Více informací: www.letniscenaharfa.cz**

Jubilejní ročník Metropolitního léta hereckých osobností

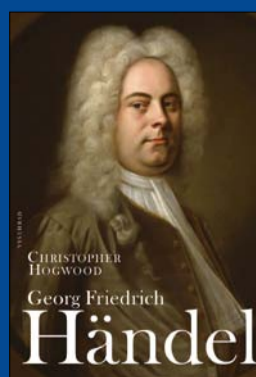
Divadlo Studio DVA letos pořádá na Vyšehradě již patnáctý ročník Metropolitního léta hereckých osobností. Tradiční přehlídka na Letní scéně byla zahájena premiérou klasické francouzské situační komedie G. Feydeaua Brouk v hlavě, v hlavních rolích s Filipem Blažkem, Jitkou Schneiderovou, Romanem Štábrňákem a dalšími. Již poosmé jsou připravena i hudební setkání pod širým nebem. Hrát se bude také na domovské scéně na Václavském náměstí, kde se mimo jiné uskuteční pátý ročník Léta slovenských hvězd. Letošní novinkou je otevření další letní scény na Tvrzí Divice nedaleko Loun, kde budou odehrána čtyři představení. Metropolitní léto na Vyšehradě potrvá do 31. srpna. Na Letní scéně se mohou návštěvníci vyprávět kromě premiérového titulu také na 11 hitů z repertoáru divadla. Chybět mezi nimi nebudou hry Patrika Hartla 4 sestry a Hovory o štěstí mezi čtyřma očima, ale také další vztahové komedie Vše o mužích či Kutloch aneb 1 muž a 3 ženy. Diváci se dočkají i italské komedie C. Goldonih Poprask na laguně. Svoji stand-up comedy Celebrity pod širým nebem uvede i Ondřej Sokol. Vyšehrad bude letos hostit také Karla Rodena a Janu Krausovou. Tzde odehrají kulturní představení Otevřený manželství, oblíbenou komedii Sex pro pokročilá a její volné pokračování Vzhůru do divočiny. Na tři večery se vrátí i jejich zdmiérovaná francouzská komedie O lásce. **www.studiodva.cz**

PLACENÁ INZERCE

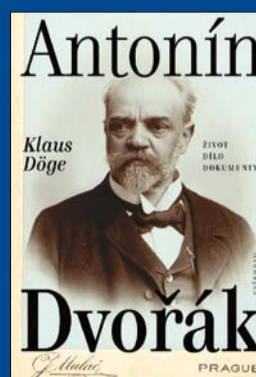
HUDEBNÍ VELIKÁNI v nakladatelství Vyšehrad

Janice B. Stockigt
JAN DISMAS
ZELENKA
Český hudebník na drážďanském dvoře
Váz., 416 s., 499 Kč

Christopher Hogwood
GEORG FRIEDRICH HÄNDEL
Doslov autora napsaný pro české vydání
Váz., 376 s., 498 Kč

Klaus Döge
ANTONÍN DVOŘÁK
Život – dílo – dokumenty
Váz., 360 s., 398 Kč

Více na www.vysehhrad.cz

SCARABEUS
GALERIE SCARABEUS
Praha 7 – Letná, Jana Zajíce 7
tel.: 603 552 578
scarabeus@galeriescarabeus.cz
www.galeriescarabeus.cz
út-pá 12.00–18.00, so-ne 11.00–18.00
Muzeum kávy Alchymista
KÁVA A KÁVOVINY
O historii kávy a kávových náhrádk, o jejich pěstování, sklizni, zpracování a přípravě nápojů.
LOUTKY A RODINNÁ LOUKOVÁ DIVADLA na Letné
Expozice prvorepublikových rodinných loutkových divadel.
Komentované prohlídky, případně výtvarné dílny
loutek pro školy a skupiny nad 6 osob,
út-pá od 9-12.00, po tel. dohodě nebo mailem.

Čtenářská soutěž Listů Prahy 1

Petra Dvořáková: Dědina
Odpovědi na soutěžní otázky z minulého čísla:

- 1) Autorka obdržela cenu Magnesia Litera za knihu **Proměněné sny**.
- 2) Petře Dvořákové vyšlo celkem **7 knih**.
- 3) Autorka vydává svoje knihy v nakladatelství **Host**.

Správně odpověděli a knihu získávají: Hana Homonajová, Martina Vaňková, Ivan Fišer

Městská knihovna v Praze
Letní provozní doba od 1. 7. do 31. 8.:
Ústřední knihovna, Mariánské nám. 1:
po 13 – 20; út, st, čt, pá 9 – 20;
Dílna po 13 – 19; út, st, čt, pá 9 – 19
Hradčany, Pohořelec 25/111:
po 12 – 17; st 12 – 17
Školská, Školská 30/1267:
po 13 – 19; út 9 – 16; st, čt 12 – 19;
pá 9 – 15
V době od 23. 7. – 5. 8. mají všechny pobočky zavřeno.
Více informací najdete na www.mlp.cz/leto.

PLACENÁ INZERCE
ŘÁDKOVÁ INZERCE
tel.: 257 533 280-1 | listyprahy1@jalna.cz
■ **PSACÍ STROJE, KALKULAČKY, SKARTOVAČE**
opravy, prodej – tel.: 241 412 507,
www.pscastroje.cz
■ **SÍDLO PRO S. R. O., OSVČ V PRAZE**
od 149 Kč/měsíc, tel.: 728 991 247
www.SidloproFirmuPraha.cz